

Література

1. Авшенюк М. Н. Професійна підготовка конкурентоспроможного фахівця на основі стандарту компетентності / М. Н. Авшенюк // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: проблеми та перспективи: [зб. тез доповідей] V Всеукраїнської науково-практичної конференції, К., 23-26 березня 2004 р. – К., 2004. – С. 135–137., с. 135
2. Воронін Д. Є. Здоров'язберігаюча компетентність студента в соціально-педагогічному аспекті / Д. Є. Воронін // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2006. – № 2. – С. 25 – 28.
3. Фенчак Л. М. Формування здоров'язберігаючих компетентностей майбутніх вчителів початкових класів як важливої складової їх професійної підготовки//матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Ціннісні пріоритети освіти: виклики XXI століття»/ Л.М. Фенчак. – Луганський НУ ім. Т.Шевченка, 9-11 жовтня, 2011р. – С. 220-226.

УДК 373.31.3:372.878

ВАСИЛИНКА М. І., ЗУБАК Ю. Ю.,
Мукачівський державний університет

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У Концепції Нової української школи [1] зазначено, що освітній процес повинен будуватися відповідно до потреб особистості та індивідуальних можливостей дітей, зростання їх самостійності й творчої активності. Музичне мистецтво – це не тільки навчальний предмет у початковій школі, а й могутній засіб виховання, який має надати емоційного й естетичного забарвлення всьому духовному життю молодших школярів. У школі закладаються основи музичної культури. Навчаючи дітей співу, виховуючи в них активний, жвавий інтерес до музики, сповненої глибокого змісту, здатної пробудити в людині прекрасні піднесені почуття, нова українська школа має стати одним з осередків масової музичної культури в нашій країні.

Свого часу Д. Кабалевський зазначав, що на уроках музичного мистецтва вчителів потрібно навчити дітей любити й розуміти музику у всьому багатстві її форм і жанрів [2]. Значну роль у цьому відіграє навчальний зміст і репертуар, але не тільки вони. Часто педагогам бракує знань повного арсеналу методів, специфічних саме у викладанні музичного мистецтва. Час невпинно йде вперед, змінюються державні стандарти, програми, трансформуються і методи навчання, осучаснюються підходи до проведення уроків.

Важливими напрямками роботи вчителя є надання молодшим школярам початкової музичної освіти, розвиток музичних здібностей, формування естетичних смаків, надання стимулу для самоосвіти. Вирішення завдань музичного виховання учнів можливо при певних умовах. По-перше, цікавих, захоплюючих уроків; по-друге, створення атмосфери емоційного сприйняття музичних творів, що передбачені програмою. Робота сучасного педагога характеризується багатоплановістю його діяльності, він повинен уміти, цікаво та яскраво розповідати дітям про музику, охоплюючи такі ключові естетичні категорії, як види, жанри й стилі; бути обізнаним та уміти емоційно подати навчальний матеріал про сучасні музичні явища; вміти професійно виконувати

пісенний програмовий репертуар та акомпанувати на музичному інструменті; давати теоретичні знання про музичні стилі, форми, жанри; вміти використовувати медіа ресурси; вести різні види позакласної роботи; виховувати в учнів емоційно-ціннісне ставлення до мистецтва; формувати здатність до різних видів активної музично-творчої діяльності. Проте однією з головних рис сучасного педагога має бути його любов до дітей та наявність належного інтелектуального рівня.

Сучасний учитель повинен уміти проводити традиційні та нетрадиційні уроки: комбінований, урок введення в тему, урок поглиблення теми, урок узагальнення, бінарні та інтегровані уроки, урок-екскурсію, урок-виставу, урок-гру, урок-концерт, урок-дискусію, урок-диспут, урок-вікторину тощо. Важливим при проведенні нетрадиційних уроків музичного мистецтва є натхнення, фантазія, творча уява, урахування природи музичного мистецтва, музичного досвіду молодших школярів. Важливою вимогою для вчителя є вміння керувати різноманітними ситуаціями, що виникають на уроці, застосовуючи для цього теоретичні узагальнення та методичні прийоми роботи.

Як показує практика, дітям молодшого шкільного віку притаманне емоційно-образне сприйняття навколишнього світу, зазвичай вони не можуть швидко запам'ятовувати та відтворювати «суху» інформацію: наприклад, тексти віршів, пісень, слова ролей тощо [3]. Саме тому уже кілька років поспіль педагоги активно використовують у роботі з дітьми ейдетіку, методи навчання якої спираються на образне мислення людини. Відтак учні успішно засвоюють інформацію, адже її сприймання відбувається кількома різними аналізаторами – слуховими, зоровими, тактильними тощо. Найефективніше ейдетіка «працює» саме під час засвоєння дітьми об'ємних інформаційних блоків – зокрема, текстів пісень та музичної грамоти. Для того, щоб використовувати ейдетіку на уроках музичного мистецтва, необхідно запастися різноманітними дидактичними матеріалами. До прикладу, вивчати слова пісень або нотну грамоту можна за допомогою «казки-мультфільму», складеної за принципом розгортання послідовних асоціацій. Для цього кожне слово, яке потрібно запам'ятати, треба пов'язати з попереднім і наступним так невимушено, немов вони природно пов'язуються у фразу. У результаті з цих слів має вийти сюжет або розповідь – ланцюжок асоціацій. Не викликає сумніву те, що залучення деяких ейдетичних прийомів до освітнього процесу розвиває у дітей швидкість та систематичність розумових дій, вміння аналізувати, узагальнювати.

Таким чином, сучасний підхід у проведенні уроків музичного мистецтва у початковій школі вбачаємо у створенні розвивального освітнього середовища, сформованій професійній компетентності вчителя початкової школи, використанні на уроках музичного мистецтва інноваційних методів навчання та виховання, які ґрунтуються на діалозі, моделюванні ситуації вибору, вільному обміні думками, педагогіці партнерства.

Література

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf.

2. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник / О.О. Гумінська - Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2007, с.135.

3. Рагозіна В. Особливості методики розвитку творчих здібностей молодших школярів / В. Рагозіна - Мистецтво та освіта. - 2014. - № 5. - С. 5 - 8.

УДК 81'342.9:81'342.1:37.016:81-028.31(043.2)

ВІННИКОВА Я.Б., БАРНА Х.В.
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ПРОСОДІЇ ЯК ІНТОНАЦІЙНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ

Поняттями «*просодія*», «*просодема*», «*просодичний*» гуманітарне знання оперує ще з часів розквіту давньогрецьких ораторських та риторичних шкіл [2, с.18].

У словнику В.І. Даля: «Просодія (у перекладі з грецької) – складонаголос, правильна вимова довгих та коротких складів мови, співучість» [3].

Грунтовним є термін «*просодія*» і для музикантів, які пов'язують його з поняттям музичної інтонації (Б.В. Асаф'єв, В.О. Богородський, В.П. Мороз та ін.) [3].

У системі сучасних наук аналізуються різні аспекти мовленнєвої просодії. Так, у філософії (В.Б. Бірюков, Н.І. Дьомін, Б. Кроче) просодію розуміють як категорію «міри», у фізіології та медицині (М.О. Бернштейн, В.М. Бехтерєв, М.Б. Кроль, О.О. Ухтомський та ін.) – у синонімічному ряді з поняттям «динамічний». В акустиці використання об'єктивних інструментальних методів дослідження дає можливість трактувати просодію як взаємопов'язані зміни частоти основного тону та інтенсивності, яка розгортається у часі [1].

Термін «*просодика*» зазвичай застосовується в лінгвістиці під час вивчення фонаційних характеристик голосу і порівняльної акцентуації близьких мов та позначає складонаголос. Термін «*просодія*» є тотожним, але трактується в більш широкому розумінні. На думку М.І. Жинкіна, просодія є найвищим рівнем мовлення, саме просодичне оформлення тексту забезпечує семантико-синтаксичні завдання мовленнєвого висловлювання [4].

Під просодичною організацією мовлення розуміється сукупність звукових засобів, що оформлюють послідовність сегментних одиниць: слова, синтагми, висловлювання. М.І. Жинкін, розглядаючи просодичну організацію мовлення, наголошував на тому, що «натуральна форма організації мовлення – звукова. Звук як функція часу змінюється за параметрами: тривалості, основної сили та висоти» [4]. Керування цими параметрами у процесі мовлення дослідник називає просодією, а сукупність цих параметрів, які реалізуються, – інтонацією.

У логопедії термін «*просодичний*» відноситься до позначення явищ висоти, тривалості, сили тощо.

Найбільш вдалим для дослідження складових просодичної сторони мовлення є визначення емоційної та інтонаційної виразності мовлення, висоти і сили мовленнєвого голосу, мелодійності, темпу, ритму, наголосу, чіткої дикції.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>